Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 20. oktobra 2016*

„Predhodno odločanje — Industrijska in poslovna lastnina — Avtorska pravica in sorodne pravice — Direktiva 93/98/EGS — Člen 10(2) — Trajanje varstva — Neobstoj ponovne vzpostavitve varstva na podlagi Bernske konvencije“

V zadevi C-169/15,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Benelux Gerechtshof (sodišče Beneluksa) z odločbo z dne 27. marca 2015, ki je prispela na Sodišče 13. aprila 2015, v postopku

Montis Design BV

proti

Goossens Meubelen BV,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi L. Bay Larsen, predsednik senata, M. Vilaras, J. Malenovský (poročevalec), M. Safjan in D. Šváby, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Campos Sánchez-Bordona,

sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 10. marca 2016,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Montis Design BV F. Berndsen in C. Van Vlockhoven, odvetnika,

— za Goossens Meubelen BV M. Scheltema, S. Kingma in P. Lodestijn, odvetniki,

— za portugalsko vlado L. Inez Fernandes in T. Rendas, agenta,

— za Evropsko komisijo P. Loewenthal in J. Samnadda, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 31. maja 2016

izreka naslednjo

* Jezik postopka: nizozemščina.

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 10(2) in člena 13(1) Direktive Sveta 93/98/EGS z dne 29. oktobra 1993 o uskladitvi trajanja varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 141).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Montis Design BV (v nadaljevanju: Montis) in družbo Goossens Meubelen BV (v nadaljevanju: Goossens) glede mogočega posega družbe Goossens v avtorske pravice, ki jih ima družba Montis na modelih sedežev „Charly“ in „Chaplin“.

Pravni okvir

Mednarodno pravo

Bernska konvencija

3 Člen 5(2) Bernske konvencije za varstvo književnih in umetniških del (Pariški akt z dne 24. julija 1971) v različici, ki izhaja iz spremembe z dne 28. julija 1979 (v nadaljevanju: Bernska konvencija), določa:

„Za uživanje in izvrševanje teh pravic ne velja nobena formalnost in sta neodvisni od varstva v državi izvora dela. Izven določb te konvencije določajo torej obseg varstva in pravna sredstva, ki so avtorju zajamčena za varstvo njegovih pravic, izključno zakoni države, v kateri varstvo zahteva.“

Sporazuma STO in TRIPS

4 Sporazum o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine (v nadaljevanju: sporazum TRIPS) je bil podpisan 15. aprila 1994 v Marakešu. Ta sporazum, ki je Priloga 1C k Sporazumu o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije (v nadaljevanju: Sporazum STO), je bil odobren s Sklepom Sveta 94/800/ES z dne 22. decembra 1994 o sklenitvi sporazumov doseženih v Urugvajskem krogu večstranskih pogajanj (1986–1994), v imenu Evropske skupnosti, v zvezi z zadevami, ki so v njeni pristojnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 21, str. 80).

5 Sporazum STO in Sporazum TRIPS sta začela veljati 1. januarja 1995. Vendar v skladu s členom 65(1) Sporazuma TRIPS nobena članica Svetovne trgovinske organizacije (STO) ni bila dolžna uporabljati določb tega sporazuma pred iztekom splošnega obdobja enega leta od datuma začetka veljavnosti Sporazuma STO, to je pred 1. januarjem 1996.

6 Člen 9(1) Sporazuma TRIPS določa:

„Članice [STO] se ravnajo po členih od 1 do 21 Bernske konvencije (1971) in po dodatku k njej […].“

Pravo Unije

Direktiva 93/98

7 V uvodni izjavi 27 Direktive 93/98 je bilo navedeno:

„ker je spoštovanje pridobljenih pravic in zakonitih pričakovanj del pravnega reda Skupnosti; ker lahko države članice posebej zagotovijo, da v določenih okoliščinah avtorske in sorodne pravice ne morejo povzročiti plačevanja s strani oseb, ki so v dobri veri izkoristile dela v času, ko so takšna dela bila v prosti uporabi“.

8 Člen 1(1) te direktive je določal:

„Pravice avtorja književnega ali umetniškega dela v smislu člena 2 Bernske konvencije traja[jo] za [čas] avtorjevega življenja in 70 let po njegovi smrti, ne glede na datum, ko je bilo delo zakonito dano na voljo javnosti.“

9 Člen 10(2) in (3) navedene direktive je določal:

„2. Trajanje varstva po tej direktivi velja za vsa dela in predmete, varovane v vsaj eni od držav članic na datum iz člena 13(1) v skladu z nacionalnimi določbami o avtorski ali sorodnih pravicah, oziroma za dela, ki ustrezajo kriterijem varstva po Direktivi 92/100/EGS.

3. Ta direktiva ne vpliva na nobeno dejanje uporabe, ki se izvede pred datumom iz člena 13(1). Države članice sprejmejo nujno potrebne določbe za posebno varstvo pridobljenih pravic tretjih strank.“

10 Člen 13(1) iste direktive je določal:

„Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, ki so potrebni za upoštevanje členov 1 do 11 te direktive, do 1. julija 1995.“

Direktiva 92/100/EGS

11 Člen 2(3) Direktive Sveta 92/100/EGS z dne 19. novembra 1992 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski, na področju intelektualne lastnine (UL 1992, L 346, str. 61) je določal:

„Ta direktiva ne zadeva pravice dajanja v najem in pravice posojanja v zvezi s stavbami in deli uporabne umetnosti.“

Pravo Beneluksa

12 Enotni zakon Beneluksa na področju modelov, katerega besedilo je bilo določeno s konvencijo z dne 25. oktobra 1966 (*Tractatenblad* 1966, št. 292, str. 3, v nadaljevanju: enotni zakon), je začel veljati 1. januarja 1975. V skladu s členom 12 tega zakona velja registracija modela pet let od datuma vložitve prijave.

13 Člen 21 enotnega zakona je določal:

„1. Izrazito umetniški model je mogoče varovati hkrati s tem zakonom in z zakoni o avtorskih pravicah, če so izpolnjeni pogoji za uporabo obojih.

[…]

3. Razglasitev ničnosti prijave izrazito umetniškega modela ali ugasnitev izključne pravice, ki izhaja iz prijave takega modela, povzroči istočasno ugasnitev avtorske pravice na tem modelu, če obe pravici pripadata istemu imetniku; do te ugasnitve pa ne pride, če imetnik modela v skladu s členom 24 poda posebno izjavo za ohranitev svoje avtorske pravice.“

14 Člen 24(1) in (2) tega zakona je določal:

„1. Izjava iz člena 21[(3)] mora biti podana v predpisani obliki in s plačilom pristojbine, ki se določita z izvedbeno uredbo, v letu pred ugasnitvijo izključne pravice na modelu […].

2. Izjava se registrira, registracija pa se objavi.“

15 V obrazložitvenem memorandumu konvencije in enotnega zakona Beneluksa o varstvu modelov je navedeno:

„Člen 21

[…] Z [odstavkom 3] se poskušajo uskladiti zahteve javne varnosti in možnosti kopičenja dveh oblik varstva. Zaželeno je namreč, da register zagotavlja kar najbolj celovit pregled varovanih modelov.

[Ta odstavek] zato določa obveznost za avtorja, ki meni, da bi bilo koristno pridobiti tudi varstvo z vložitvijo prijave modela, da poda posebno izjavo, načeloma pred ugasnitvijo pravice na tem modelu. Za zagotovitev javne varnosti se je zdelo nujno dovolj strogo sankcionirati neobstoj takšne izjave; avtorska pravica, v zvezi s katero ni bila podana takšna izjava, ugasne hkrati s pravico iz modela, s katero je bila kumulirana […].

Člen 24

Izjavo je načeloma treba podati pred ugasnitvijo pravice na tem modelu.

[…]“

16 Točka U protokola o spremembi enotnega zakona Beneluksa na področju modelov, ki je bil podpisan v Bruslju 20. junija 2002 in ki je začel veljati 1. decembra 2003, določa:

„Poglavje II, naslovljeno ‚Izrazito umetniški modeli‘, se spremeni:

[…]

2. Člena 21 in 24 se razveljavita.

[…]“

17 V skupnem stališču vlad držav Beneluksa v zvezi s protokolom z dne 20. junija 2002 o spremembi enotnega zakona Beneluksa o varstvu modelov je navedeno:

„Člen 21[(3)] in z njim povezani člen 24 sta bila vedno predmet številnih kritik. V skladu s tema členoma mora tisti, ki ima pravico na modelu in avtorsko pravico na proizvodu, če želi ohraniti avtorsko pravico po razglasitvi ničnosti ali ugasnitvi pravice na modelu, podati izjavo za njeno ohranitev, ki se vpiše v register Beneluksa. Člen je bil takrat umeščen v [enotni zakon], ker je bila objava pravic, v zvezi s katerimi se uveljavlja varstvo, eno od temeljnih načel [enotnega zakona]. V tem obdobju je Hoge Raad [der Nederlanden] potrdilo, da ta določba ni v skladu

s členom 5(2) Bernske konvencije, ki določa, da za uživanje in uresničevanje avtorske pravice ni določena nobena formalnost glede del, katerih avtorji so varovani v skladu z Bernsko konvencijo (HR z dne 26. maja 2000, RvdW 2000, 141). Člen 9 Sporazuma TRIPS državam pogodbenicam nalaga tudi spoštovanje tega člena Bernske konvencije. Zgoraj navedeni elementi upravičujejo črtanje člena 21[(3)] in člena 24.“

Nizozemsko pravo

18 Direktiva 93/98 je bila v nizozemsko pravo prenesena z Wet tot wijziging van de Auteurswet 1912 en de Wet op de naburige rechten (zakon o spremembi zakona o avtorski pravici iz leta 1912 in zakona o sorodnih pravicah) z dne 21. decembra 1995 (Stb. 1995, št. 652). Ta zakon je začel veljati 29. decembra 2007.

19 Po spremembah, uvedenih z navedenim zakonom, člen 51(1) zakona o avtorski pravici (Auteurswet) z dne 23. septembra 1912 določa:

„Trajanje varstva, ki ga določa ta zakon, se od začetka veljavnosti tega člena uporablja za dela, ki so na dan 1. julija 1995 varovana z nacionalnim zakonom o avtorski pravici v vsaj eni od držav članic Evropske unije ali državi, ki je podpisnica sporazuma z dne 2. maja 1992 o Evropskem gospodarskem prostoru.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

20 Družba Montis oblikuje in proizvaja pohištvo.

21 Gerard van den Berg, nekdanji direktor in večinski delničar družbe Montis, je leta 1983 oblikoval naslanjač „Charly“ in stol „Chaplin“. Ta naslanjač in ta stol sta različne velikosti, vendar sta si podobna po obliki. 19. aprila 1988 je bila vložena mednarodna prijava modela za naslanjač „Charly“ in stol „Chaplin“, v kateri je bila družba Montis navedena kot imetnik pravic v zvezi z modeloma in G. van den Berg kot oblikovalec. Ta prijava je bila registrirana 12. julija 1988.

22 Gerard van den Berg je leta 1990 svoje avtorske pravice na teh sedežih prenesel na družbo Montis.

23 Po izteku obdobja registracije navedenih modelov družba Montis ni predložila nobene izjave o ohranitvi, predvidene v členu 21(3) enotnega zakona. Zato so tako pravice v zvezi z modeloma kot avtorske pravice, ki jih je ta družba imela na zadevnih sedežih, ugasnile 18. aprila 1993.

24 Družba Montis je leta 2008 pri rechtbank ’s-Hertogenbosch (sodišče v ’s-Hertogenboschu, Nizozemska) vložila tožbo zoper družbo Goossens, ker naj bi ta družba v pohištvenih trgovinah, ki jih upravljala, prodajala model stola „Beat“, ki naj bi posegal v njene avtorske pravice na sedežih „Charly“ in „Chaplin“. Družba Goossens je v obrambo trdila, da so, ker ni bila vložena izjava o ohranitvi, te avtorske pravice ugasnile. Družba Montis je v odgovor na to trditev navedla, da bi bilo treba za njene avtorske pravice šteti, da so po razveljavitvi – 1. decembra 2003 – člena 21(3) enotnega zakona ponovno vzpostavljene, ker je imela ta razveljavitev, po njenem mnenju, retroaktivni učinek. Podredno je družba Montis trdila, da bi bilo treba njene pravice šteti za ponovno vzpostavljene zaradi sprejetja Direktive 93/98.

25 Potem ko deloma ni uspela na prvi in drugi stopnji, je družba Montis vložila kasacijsko pritožbo pri Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske).

26 Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) je med postopkom zavrnilo trditev družbe Montis, da je eden od modelov zadevnih sedežev 1. julija 1995 v drugi državi članici kot v Kraljevini Nizozemski še vedno varovan, ker je bila ta trditev navedena prepozno.

27 Ker je to sodišče podvomilo, kakšne so posledice razveljavitve člena 21(3) in člena 24 enotnega zakona za avtorske pravice, ki so prej, ker ni bila podana izjava o ohranitvi, ugasnile, je to sodišče s sklepom z dne 13. decembra 2013 na Benelux Gerechtshof (sodišče Beneluksa) naslovilo dve predhodni vprašanji.

28 Benelux Gerechtshof (sodišče Beneluksa) meni, da bi Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) lahko imelo dvome zgolj, če Direktiva 93/98 v nobenem primeru ne nasprotuje nacionalni zakonodaji, ki določa, da je treba v primeru ugasnitve avtorske pravice pred razveljavitvijo člena 21(3) enotnega zakona to ugasnitev šteti za dokončno.

29 V teh okoliščinah je Benelux Gerechtshof (sodišče Beneluksa) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali trajanje varstva, določeno v členu 10 v povezavi s členom 13(1) Direktive 93/98, velja za avtorske pravice, ki so bile prvotno zaščitene v skladu z nacionalnimi predpisi na področju avtorskega prava, ampak so bile pred 1. julijem 1995 izbrisane zaradi neizpolnitve oziroma nepravočasne izpolnitve formalne zahteve – v tem primeru izjave o ohranitvi v smislu člena 21[(3)] enotnega zakona niso bile predložene oziroma niso bile predložene pravočasno?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen:

Ali je treba Direktivo 93/98 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonski ureditvi, ki pripelje do tega, da se avtorska pravica na delu uporabne umetnosti, ki je bila izbrisana pred 1. julijem 1995 zaradi neizpolnitve formalne zahteve, šteje za dokončno izbrisano?

3. Če je odgovor na drugo vprašanje pritrdilen:

Če je treba zadevno avtorsko pravico v skladu z nacionalnimi predpisi obravnavati tako, da se v določenem trenutku ponovno vzpostavi ali ponovno nastane: od katerega trenutka dalje se to zgodi?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo in drugo vprašanje

30 Predložitveno sodišče s prvim in drugim vprašanjem, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, prvič, ali je treba člen 10(2) Direktive 93/98 v povezavi z njenim členom 13(1) razlagati tako, da trajanje varstva po tej direktivi velja za avtorske pravice, ki so bile prvotno varovane v skladu z nacionalnimi predpisi, vendar so pred 1. julijem 1995 ugasnile. Drugič, v bistvu sprašuje, ali Direktiva 93/98 nasprotuje nacionalni zakonodaji, ki je najprej za neko delo zagotavljala varstvo iz naslova avtorskih pravic, kot v zadevi v postopku v glavni stvari, na podlagi katere pa so nato te pravice dokončno ugasnile, ker ni bila izpolnjena formalna zahteva.

31 Najprej je treba spomniti, da člen 10(2) Direktive 93/98 določa, da trajanje varstva po tej direktivi velja za vsa dela in predmete, ki so bili varovani na datum iz člena 13(1) te direktive, in sicer 1. julija 1995, alternativno, vsaj v eni od držav članic v skladu z nacionalnimi določbami o avtorski pravici ali sorodnih pravicah oziroma ki ustrezajo kriterijem varstva po Direktivi 92/100.

32 Glede prvega od teh pogojev iz spisa, ki je na voljo Sodišču, izhaja, kot je generalni pravobranilec ugotovil v točki 63 sklepnih predlogov, prvič, da so bila dela iz postopka v glavni stvari prvotno varovana v državi članici, v kateri se varstvo zahteva, vendar pa je to varstvo nato pred 1. julijem 1995 ugasnilo, in drugič, da je treba šteti, da na ta dan ta dela niso bila varovana v nobeni drugi državi članici.

33 Prvo vprašanje, ki ga je zastavilo predložitveno sodišče, pa kaže na to, da v nekaterih primerih izvajanje tega prvega pogoja lahko vodi do ponovne vzpostavitve pravic, ki so na podlagi zadevne nacionalne zakonodaje ugasnile pred datumom iz člena 13(1) Direktive 93/98 in ki niso varovane na ozemlju druge države članice, kar pomeni, da bi se trajanje varstva, ki je določeno s to direktivo, uporabljalo za dela, katerih varstvo bi bilo tako na podlagi avtorskega prava vrnjeno v stanje, ki je obstajalo pred to ugasnitvijo.

34 V zvezi s tem pa je treba poudariti, da uporaba – v členu 10(2) Direktive 93/98 – sedanjika v povednem naklonu za navedbo dveh alternativnih pogojev glede uporabe trajanja varstva, določenega s to direktivo, kaže na to, da zakonodajalec želi izpeljati pravne posledice iz položaja, ki je obstajal 1. julija 1995, in ne na prejšnji ali poznejši datum.

35 Zato, če zaradi ugasnitve avtorskih pravic v skladu z določeno nacionalno zakonodajo pred datumom iz člena 13(1) Direktive 93/98 te pravice na ta dan niso bile več varovane v skladu s členom 10(2) Direktive 93/98, trajanje varstva, ki ga slednja določa, za zadevno delo ne velja.

36 Ta zakonodajna rešitev pomeni spoštovanje načela pridobljenih pravic, na katero se sklicuje uvodna izjava 27 Direktive 93/98. To načelo se namreč lahko uporablja prav za dejanja izkoriščanja del v dobri veri od takrat, ko ta niso več varovana.

37 Zato je treba šteti, da je treba prvi pogoj iz člena 10(2) Direktive 93/98 v povezavi s členom 13(1) te direktive razlagati tako, da trajanje varstva po navedeni direktivi ne velja za avtorske pravice, ki so bile prvotno varovane v skladu z nacionalnimi predpisi, ki pa so pred 1. julijem 1995 ugasnile, in ki na ozemlju druge države članice niso varovane.

38 Okoliščina, da ugasnitev teh avtorskih pravic pred 1. julijem 1995 očitno ni bila v skladu s členom 5(2) Bernske konvencije, v skladu s katero za uživanje in uresničevanje avtorske pravice ni določena nobena formalnost, ne more ovreči tega sklepa.

39 V zvezi s tem je treba najprej poudariti, da se je zakonodajalec Unije odločil, da se bo prvi pogoj iz člena 10(2) Direktive 93/98 nanašal na dela in na predmete, varovane „v skladu z nacionalnimi določbami o avtorski ali sorodnih pravicah“. Iz tega sledi, da ni niti namen niti učinek te določbe določitev pogojev, v katerih bi to varstvo lahko ugasnilo pred 1. julijem 1995, tako da to vprašanje še naprej urejajo veljavne nacionalne zakonodaje.

40 Drugič, iz člena 9(1) Sporazuma TRIPS, ki je bil odobren v imenu Unije, sicer izhaja, da mora biti ta med drugim v skladu s členom 5(2) Bernske konvencije. Vendar pa iz člena 65(1) tega sporazuma izhaja, da je ta začel veljati 1. januarja 1995, to je pozneje od datuma sprejetja Direktive 93/98, in sicer 29. oktobra 1993, in od datuma začetka veljavnosti te direktive, to je 19. novembra 1993. Poleg tega je treba poudariti, da Unija v skladu s členom 65(1) Sporazuma TRIPS njegovih določb ni bila dolžna uporabljati pred 1. januarjem 1996.

41 Zato obveznost razlage Direktive 93/98 v skladu s Sporazumom TRIPS nikakor ne more pomeniti, da je v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, člen 10(2) te direktive treba razlagati tako, da bi moralo za avtorske pravice, ki so ugasnile pred 1. julijem 1995 v skladu z nacionalnim pravilom, ki očitno ni v skladu z Bernsko konvencijo, zaradi vzroka te ugasnitve veljati trajanje varstva, ki ga določa navedena direktiva.

42 Kar zadeva drugi pogoj, ki ga določa ta določba, je treba ugotoviti, da kot je poudarilo predložitveno sodišče, so sedeži, na katerih je imela družba Montis avtorske pravice do 18. aprila 1993, dela uporabne umetnosti, ki niso zajeta v Direktivi 92/100, ki v skladu s svojim členom 2(3) v zvezi z njimi ne vključuje pravice do dajanja v najem in posojanja. Iz tega vsekakor sledi, da navedena direktiva ni mogla določiti meril varstva v zvezi s temi deli.

43 Razvidno je torej, da nobeden od dveh alternativnih pogojev iz člena 10(2) Direktive 93/98 ni izpolnjen.

44 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je treba šteti, da Direktiva 93/98 ne nasprotuje nacionalni razveljavitveni zakonodaji, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, ki nima restitucijskih učinkov, in v skladu s katero so torej pravice dokončno ugasnile, čeprav njihova ugasnitev pred 1. julijem 1995 ni v skladu s členom 5(2) Bernske konvencije.

45 Glede na navedeno je treba opozoriti, da ta ugotovitev ne nasprotuje temu, da zadevna država članica v zadevi, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, izpolni obveznosti, ki zanjo izhajajo iz člena 5(2) Bernske konvencije, in nosi posledice nastanka njene odgovornosti, ki izhaja iz morebitne kršitve te konvencije.

46 Glede na zgoraj navedeno je treba na prvo in drugo vprašanje odgovoriti:

— Člen 10(2) Direktive 93/98 v povezavi z njenim členom 13(1) je treba razlagati tako, da trajanje varstva po tej direktivi ne velja za avtorske pravice, ki so bile prvotno varovane z nacionalnimi predpisi, vendar so pred 1. julijem 1995 ugasnile.

— Direktivo 93/98 je treba razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni zakonodaji, ki je prvotno – kot v postopku v glavni stvari – zagotavljala varstvo iz naslova avtorskih pravic za neko delo, nato pa so te pravice v skladu s to zakonodajo pred 1. julijem 1995 dokončno ugasnile zato, ker ni bila izpolnjena formalna zahteva.

Tretje vprašanje

47 Glede na odgovor na prvo in drugo vprašanje na tretje vprašanje ni treba odgovoriti.

Stroški

48 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

Člen 10(2) Direktive Sveta 93/98/EGS z dne 29. oktobra 1993 o uskladitvi trajanja varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic v povezavi z njenim členom 13(1) je treba razlagati tako, da trajanje varstva po tej direktivi ne velja za avtorske pravice, ki so bile prvotno varovane z nacionalnimi predpisi, vendar so pred 1. julijem 1995 ugasnile.

Direktivo 93/98 je treba razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni zakonodaji, ki je prvotno – kot v postopku v glavni stvari – zagotavljala varstvo iz naslova avtorskih pravic za neko delo, nato pa so te pravice v skladu s to zakonodajo pred 1. julijem 1995 dokončno ugasnile zato, ker ni bila izpolnjena formalna zahteva.

Podpisi